

Stockholm 10 november 2016

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar - Underlagsrapporter från arbetet med att ta fram Sveriges första nationella skogsprogram – N2015-2214-sk.

Stockholm International Water Institute (SIWI) är ett oberoende policyinstitut som bedriver tillämpad forskning, policyutveckling, kapacitetsutveckling, rådgivning och nätverksbyggande i globala vattenfrågor. Swedish Water House är en del av SIWI som verkar som en neutral och obunden plattform för svenska aktörer och skapar mötesplatser för dialog, samarbete och kunskapsutbyte i aktuella vatten- och utvecklingsfrågor. Sedan ett par år tillbaka arbetar Swedish Water House (SWH) aktivt med att lyfta betydelsen av restaurering och hållbart bruk av skog och skogslandskap, bland annat med hjälp av en klustergrupp om vatten och skog. SIWIs arbetet relaterar mest till den internationella delen i programmet och vårt remissarbete fokuserar därför på underlagsrapport 4.

Övergripande synpunkter

SIWI ger sitt fulla stöd till samtliga fyra strategiska rekommendationer och tio åtgärdsförslag i underlagsrapport 4. SIWI är positiv till regeringens förslag till ett svenskt skogsprogram, och välkomnar den dialogprocess regeringen driver för att få en bred ansats i bakgrundsarbete och formulering av detta.

Vi instämmer i att Sverige kan och bör prioritera skogens roll för en hållbar global utveckling i våra förbindelser med och politik gentemot andra länder. En sådan svensk prioritering i utrikespolitiken samt i våra akademiska, utvecklings och näringslivssamarbeten har stor potential att bidra till flertalet av målen i Agenda 2030, inte minst mål 6 – att säkerställa tillgång till och hållbar vatten- och sanitetsförvaltning för alla.

Tillgång till rent vatten i rätt mängd är en av världens största utmaningar. Vatten är en grundförutsättning för allt levande på jorden, och därmed också en förutsättning för en hållbar utveckling. En mycket stor andel människor som lever i fattigdom saknar tillgång till rent vatten och grundläggande sanitet. Vatten är också en förutsättning för världens livsmedels- och energiproduktion och bristen på vatten kan leda till konflikter. Effekterna av klimatförändringarna visar sig tidigt och tydligt i förändrad vattentillgång. Restaurering av ekosystemens vattenhållande förmåga är en nödvändig anpassningsinsats.

Träd och skogar balanserar vattenflöden, reducerar erosion och avrinning samt filtrerar vatten. Skogar och beskogade avrinningsområden tillgodoser 75 procent av det globala behovet av sötvatten till hushåll, jordbruk, industri och ekosystem. Ungefär en tredjedel av världens största städer får en

väsentlig andel av sitt dricksvatten från skyddade skogsområden. Avskogning, kortsiktigt skogsbruk och klimatförändringar förändrar och reducerar skogarnas funktion som vattenkälla och renande förmåga¹. Av jorden ursprungliga skogstäckor är endast 15 procent intakt, 38 procent är fragmenterat, 20 procent är degraderat och 28 procent har avskogats². Att restaurera degraderad mark till produktiv har stor potential att både öka människors livskvalité och försörjningsmöjligheter, förse skogsrelaterad industri med en långsiktig och hållbar råvara, samt inte minst att gynna biologisk mångfald, klimatet och vattenförsörjningen.

SIWI har under åren 2014 – 2016 drivit klustergruppen ”Vatten och Skog”³, med aktiva deltagare från Skogsstyrelsen, SLU Global, Focali, SSC Forestry, Sveaskog och Stora Enso. Vi har gemensamt anordnat seminarier och workshops där hundratalet personer från 40-talet svenska och internationella institutioner har medverkat. Slutsatsen från detta arbete är att Sverige har kunskap och erfarenhet från vår egen skogshistoria och restaurering av vårt eget skogslandskap med start för 150 år sen som är värdefull att dela med sig av internationellt. Vi har utvecklat ett system för samhällsstyrning som bygger på samarbeten mellan skogens olika aktörer och intressenter (det som kallas för ”skogssfären i bakgrundsrapport 4), och en vetenskapligt förankrad förvaltning som kontinuerligt utvärderar och förbättrar vårt skogsbruk till att bli mer allt hållbart.

Restaurering, inte bara av skogar utan av landskap i sin helhet, kommer att vara av avgörande betydelse för hållbar utveckling globalt. I Sverige har vi genomgått en restaureringsfas som har utvecklat vårt skogslandskap till en produktiv och lönsamt naturresurs för Sveriges globalt framstående skogsindustri. Vi är sedan början på 1980-talet inne i vad man kan kalla för en ”restaurering 2.0” där vi alltmer tar hänsyn till skogens sociala och ekologiska värden. Erfarenheter från Sverige, de möjligheter och utmaningar vi har mött och fortfarande möter, kan möjliggöra en mer effektiv process och ett bredare synsätt på ekosystemtjänster (träråvara och andra ekosystemtjänster) på ett tidigare stadium än i Sverige. Samtidigt, har Sverige mycket att vinna på en utökad internationell dialog och kunskapsinhämtning från andra länder och skogligt relaterade utvecklingsnoder, vilket beskrivs på ett bra sätt i bakgrundsrapport 4.

Särskilda medskick från SIWI till Sveriges Nationella Skogsprogramms internationella dimension

I tillägg till vårt generella stöd till underlagsrapporten 4 har vi följande specifika medskick till den fortsatta processen med att utforma Sveriges Nationella Skogsprogram:

1. Restaurering av skog bör ske i ett landskapsperspektiv. Mosaiklandskap med olika tätheter av träd och där hållbar mark- och vattenförvaltning anpassas till lokala förutsättningar (ekologi, klimat, markförhållanden, kultur mm) kan öka ekosystemens produktivitet, livskvalité och försörjningsmöjligheter för människor, stärka biologisk mångfald, mildra negativa climateffekter samt öka tillgången till rent och säkert vatten.
2. Restaurering till sådana landskap är en komplex utmaning. Utgångsläget varierar från plats till plats vilket kräver utvecklings- och andra samarbeten som anpassas till det lokala sammanhanget. För att uppnå en signifikant förbättring behövs en bred ansats, med aktörer från flera delar av samhället. Företrädare från akademi, myndigheter, civilsamhället, privata sektorn och småbrukare behöver delta från både Sverige och landet ifråga. För att ha genomslagskraft behöver samarbetet sanktioneras på högsta nivå, både i Sverige och i landet/regionen ifråga. För att detta ska kunna genomföras behövs ett visionärt och modigt ledarskap från svenska regeringen, samt stöd till initiativ med en bred ansats av svenska aktörer.

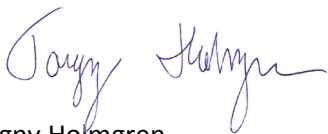
¹ <http://www.fao.org/in-action/forest-and-water-programme/en/>

² <http://www.wri.org/resources/maps/atlas-forest-and-landscape-restoration-opportunities>

³ <http://www.swedishwaterhouse.se/sv/klustergrupper/vatten-och-skog/>

3. SIWI vill särskild uppmärksamma behovet av svenskt stöd till restaurering och hållbart brukande av trädlandskap i Afrika söder om Sahara, en av världens mest fattiga och torra regioner. Vid World Water Week 2016, uppmärksammade SIWI, Stockholm Resilience Centre och Stockholm Environment Institute behovet av kraftfullt, långsiktigt och hållbart innovations- och implementeringsstöd till livsmedelsproduktion till Afrika. I "Call for an African Water Revolution"⁴ betonas vikten av stöd till att förstärka landskapens förmåga att hålla och recirkulera regnvatten. Varsam restaurering av trädlandskap, som ökar markens infiltrationsförmåga och därmed minskar avrinning av regnvattnet ökar möjligheten till hållbart, produktivt och regnvattenförsörjt jordbruk. Sverige har en lång tradition av samarbete med Afrika, inte minst inom området skog, skogsindustri och agroforestry. Utvecklingsarbetet stod på sin absoluta höjdpunkt 1988/87 men sedan mitten av 1990-talet har det helt decimerats. I dag har "skog och träd" som sektor i vårt biståndssamarbete i stort sett försvunnit och det erfarenhets- och kunskapskapital som byggdes upp skingrats⁵. Vi föreslår att utvecklingsarbetet med Afrika åter förstärks, med fokus på restaurering av landskap och deras vattenhållande förmåga.
4. Kunskapen om interaktioner mellan skog och vatten är ofullständig, och SIWI uppmanar att Sverige tar aktiv del i FAOs "Action Plan for Forests and Water"⁶ som lanserades vid World Forestry Congress i Durban 2015. Planen uppmärksammar kopplingarna mellan forskning, policy och praktik, och uppmanar till mer samarbete och arbete för hållbar skog- och vattenförvaltning. Ett halvår senare etablerades FAOs Forest and Water Programme⁷. Programmet uppmärksammar träd och skogars roll för resilienta landskap, baserat på deras förmåga att säkra vattentillgång till jordbruk, städer och industri. En inledande målsättning inom FAOs Forest and Water Programme är att ta fram ett digitalt ramverk för att mäta och utvärdera hur olika typer av skogsbruk påverkar vattenkvalitet och vattenflöden. Sverige med en tradition av vetenskaplig och adaptiv förvaltning kan bidra till utvecklingen av detta.
5. Sveriges Nationella Skogsprogramms internationella dimension bör med fördel samordnas med Sveriges policyramverk för svenskt utvecklingsarbete samt i Sveriges politik för global utveckling, och ovanstående punkter integreras däri. Tillsammans kan då dessa plattformar öka Sveriges bidrag till Agenda 2030, the FAO Forests and Water Action Plan och globala restaurerings initiativ som the Bonn Challenge, the New York Declaration on Forests samt the Governors Climate and Forest Task Force.

Stockholm International Water Institute

Torgny Holmgren
VD SIWI

Katarina Veem
Director, Swedish Water House

---

⁴ "Call for an African Water Revolution, Outcome from the Malin Falkenmark Symposium: A Triple Green Future for Humanity at World Water Week in Stockholm 2016". <http://programme.worldwaterweek.org/event/6099>

⁵ <http://www.sifi.se/nyheter/swedish-african-forest-relations/>

⁶ <http://www.fao.org/about/meetings/world-forestry-congress/programme/special-events/water/en/>

⁷ <http://www.fao.org/in-action/forest-and-water-programme/en/>